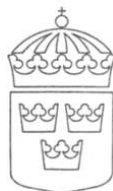

Riksdagens protokoll

1992/93:12

Torsdagen den 22 oktober

Kl. 14.30–15.49

Protokoll
1992/93:12

1 § Ny riksdagsledamot m.m.

*Muntliga frågor
till regeringen*

Upplästes och lades till handlingarna följande från valprovsnämnden inkomna

Berättelse om granskning av bevis för riksdagsledamot och ersättare för riksdagsledamöter

Till valprovsnämnden har från Riksskatteverket inkommit bevis om att Sylvia Lindgren (s), Enskede, utsetts till ny ledamot av riksdagen fr.o.m. den 1 november 1992 sedan Anita Gradin (s) avsagt sig sitt uppdrag som riksdagsledamot. Till ersättare har utsetts Bengt Lindqvist, Tyresö, Kristina Persson, Stockholm, Sven-Åke Nygårds, Bromma, Carin Jämtin, Stockholm, Stig Gustafsson, Bromma, och Kristina Nordström, Stockholm (alla s).

Valprovsnämnden har denna dag granskat bevisen och därvid funnit att de blivit utfärdade i enlighet med 15 kap. 1 § vallagen.

Stockholm den 21 oktober 1992

Lars Tottie

Sven-Georg Grahm

2 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 16 oktober.

3 § Muntliga frågor till regeringen

Anf. 1 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag ber att få hälsa vice statsminister Bengt Westerberg (fp), kulturminister Birgit Friggebo (fp), arbetsmarknadsminister Börje Hörnlund (c), utrikesminister Margaretha af Ugglas (m) och kommunikationsminister Mats Odell (kds) välkomna till frågestunden.

Anf. 2 MARGARETA WINBERG (s):

Herr talman! Jag vänder mig till socialminister Bengt Westerberg med anledning av ett inslag i Dagens Eko i morse. JO kommer tydligen inom en snar framtid att presentera en rapport, där man kraftigt kritiserar rättssäkerheten på grund av den snabba privatiseringen av den gemensamma sektorn. Man säger t.ex. att de privata bolagen inte har någon tystnadsplikt. Det ges ingen möjlighet att anmäla någon för tjänstefel. Det finns ingen myndighet som har insyn.

Jag vill fråga om detta stämmer och vad socialministern i så fall tänker göra åt det.

Anf. 3 Socialminister BENGT WESTERBERG (fp):

Herr talman! Det är riktigt att det finns en del problem när det gäller privata inslag, speciellt när kommuner har delegerat vad som kan uppfattas som myndighetsutövning till privata institutioner. Detta kommer med all sannolikhet att kräva regelförändringar. Vi har ställts inför frågan flera gånger. Vi har bl.a. sagt att vi vill avvakta JO:s redovisning. Men när den kommer tar vi initiativ till de lagändringar som krävs för att komma till rätta med de här problemen.

Anf. 4 MARGARETA WINBERG (s):

Herr talman! Jag vill höra hur snabbt en sådan lagändring kan göras. Privatiseringen går nu väldigt fort. Jag vet också att lagrådsyttrandet till proposition 43 berörde just det här problemet.

Anf. 5 Socialminister BENGT WESTERBERG (fp):

Herr talman! Vi kommer att genomföra den erforderliga utredningen och lägga fram förslag så snabbt som möjligt. Jag kan inte i dag svara på hur snabbt det kan ske, men det skall göras så snabbt som det över huvud taget är möjligt, av just de skäl som Margareta Winberg nämnde.

Arbetslöshetsförsäkringen

Anf. 6 EVA ZETTERBERG (v):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till arbetsmarknadsminister Börje Hörnlund. Vi har i dagarna hört ett uttalande från statsministerns rådgivare i ekonomiska frågor, att det kan vara lämpligt att sänka arbetslöshetsersättningen. Då undrar jag om arbetsmarknadsministern delar den uppfattningen, och kommer regeringen i så fall att vidta åtgärder för att sänka arbetslöshetsersättningen?

Anf. 7 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Herr talman! En utredning ser över hela arbetslöshetsförsäkringen. Det är en enmansutredare och runt enmansutredaren sitter parterna. Jag har för min del sagt att det är parternas sak att finansiera försäkringen. Det är inte staten som skall gå in i arbetslöshetsförsäkringen. I den gruppen kommer

det naturligtvis att uppstå en diskussion om hur höga ersättningarna skall vara och på vilket sätt parterna skall delta i finansieringen. Men det förslaget kommer till regeringen någon gång i mars april. I avvaktan på denna utredning pågår ingenting inom arbetsmarknadsdepartementet i den frågan.

Prot. 1992/93:12
22 oktober 1992

*Muntliga frågor
till regeringen*

Rättssäkerhet i privatiserad vård

Anf. 8 BIRGITTA DAHL (s):

Herr talman! Jag vill återvända till den fråga som Margareta Winberg tog upp. Det är inte ett för regeringen nytt och oväntat problem, utan regeringen har under det senaste året lagt fram ett flertal propositioner som innebär privatisering av offentlig verksamhet utan att problemen med rättssäkerheten har lösts. Vi har vid varje sådant tillfälle påtalat lagstiftning för att skydda den enskildes integritet.

Min fråga är: Varför har regeringen gång på gång gjort detta och även motsatt sig att frågan skulle få en lösning? Det är inte godtagbart att skylla på ytterligare utredning.

Anf. 9 Socialminister BENGT WESTERBERG (fp):

Herr talman! Problemet är ingalunda färskt. Det är alldeles riktigt. Tyvärr hade inte den förra regeringen tagit några initiativ till att ta upp den här frågan. Att kommuner ber privata institutioner att göra utredningar som t.ex. rör ungdomar är ingen färsk företeelse. När JO nu har tagit upp detta till granskning, beror det på att företeelsen har förekommit under ganska lång tid.

Så snart som det över huvud taget är möjligt tänker vi återkomma till riksdagen med förslag i denna fråga. Vi har såvitt jag kan påminna mig inte lagt fram några omfattande förslag till privatisering som påverkar rättssäkerheten. Problemet bygger i hög grad på initiativ som kommunerna själva har tagit. I den meningen har inte vi initierat problemet. Däremot kommer vi att ta initiativ till en lösning.

Anf. 10 BIRGITTA DAHL (s):

Herr talman! Har inte regeringen lagt fram propositioner om privatisering av t.ex. barnomsorg och om ökad konkurrens i kommunal verksamhet, som innebär en mycket bestämd förändring? Det är samma majoriteter ute i kommunerna som nu på bred front privatiserar verksamhet, utan att reglera den för att skydda den enskilde.

Anf. 11 Socialminister BENGT WESTERBERG (fp):

Herr talman! Den privatisering som hittills har förekommit inom barnomsorgen, och som i praktiken huvudsakligen har bestått av att man har skapat föräldrakooperativ, har inte bidragit till att aktualisera den här frågan i någon större utsträckning. Det är på andra områden det har skett. Som jag sade gäller det olika slag av utredningar av ungdomar. Det är då frågan har dykt upp. Man har sett vissa konflikter mellan den privata verksamheten och sekretesslagstiftningen.

Jag kan bara försäkra ytterligare en gång att vi kommer att gå in i den här

frågan så snart JO:s utredning föreligger. Vi återkommer till riksdagen med förslag till ändrad lagstiftning om det visar sig att sådan behövs.

Mänskliga rättigheter i Tibet

Anf. 12 YLVA ANNERSTEDT (fp):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till utrikesministern. Övergreppen mot de mänskliga rättigheterna i Tibet fortsätter med oförminskad styrka. Tibet används av Kina som en radioaktiv sopstation. Flera länder har sänt undersökningskommissioner till Kina, vilka också lyckats komma in i Tibet. Jag tycker att det är viktigt att den demokratiska världen visar ett kontinuerligt intresse för Tibets fråga. Avser utrikesministern att ta något liknande initiativ för att hålla frågan om de mänskliga rättigheterna i Tibet levande?

Anf. 13 Utrikesminister MARGARETA AF UGGLAS (m):

Herr talman! Jag tackar Ylva Annerstedt för den frågan. Vi har varit med-sponsorer för resolutioner om Tibet, bl.a. i FN:s kommission för mänskliga rättigheter. Den kommer att inleda sitt arbete igen strax efter jul. Jag tycker att det är alldeles naturligt att Sverige, även om vi just nu inte har säte i själva kommissionen, utnyttjar möjligheten att agera aktivt vid sidan av kommissionen och i samverkan med andra länder. Vi bör åter tillhöra de stater som tar initiativ till att ta upp Tibetfrågan. Ylva Annerstedt är säkert medveten om att när Dalai lama senast besökte Sverige tog jag emot Dalai lama och hade en diskussion med honom.

Anf. 14 YLVA ANNERSTEDT (fp):

Herr talman! Jag uppskattar utrikesministerns intresse och positiva inställning till Tibets sak. Men en sådan här undersökningskommission skulle ytterligare höja temperaturen och visa intresset. Vi vet att Sveriges initiativ i FN rörande Tibet förut har röstats ned av andra stater.

Anf. 15 Utrikesminister MARGARETHA AF UGGLAS (m):

Herr talman! Jag skall gärna överväga detta. Jag skulle kunna tänka mig att en nordisk ram skulle kunna vara lämplig.

Kulturpolitik

Anf. 16 ÅKE GUSTAVSSON (s):

Herr talman! Jag vill vända mig till kulturministern. Riksdagen fattade i våras två beslut som regeringen ännu inte har verkställt. Det ena var att regeringen fick i uppdrag att omgående ge byggnadsstyrelsen i uppdrag att börja projekteringen av Moderna museet. Detta beslut har ännu inte verkställts.

Det andra beslutet var att uppdra åt regeringen att tillsätta en kulturpolitisk utredning med bred parlamentarisk sammansättning.

Det har nu gått omkring fem månader sedan dessa beslut fattades. Min fråga är: Varför verkställer inte regeringen riksdagens beslut?

Anf. 17 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Herr talman! Regeringen kommer inom kort att fatta beslut vad gäller projekteringen av Moderna museet.

Beträffande den andra frågan uttalade riksdagen att man ville ha en genomlysning av 1974 års kulturpolitiska mål. Samtidigt sade man att det inte får förhindra att man gör strukturella förändringar inom kulturpolitikens område. Vi har med kraft och även lust gått in i detta arbete för att se på var vi skall göra strukturförändringar och hur den långsiktiga kulturpolitiska genomlysningen och den parlamentariska utredningen skall se ut. För detta ändamål har jag också under hösten haft seminarier av olika slag, för att lägga grunden för ett gediget arbete när det gäller utvärderingen av 1974 års kulturpolitiska mål.

Anf. 18 ÅKE GUSTAVSSON (s):

Herr talman! Regeringen hade med fördel kunnat verkställa beslutet beträffande Moderna museet för länge sedan. Det hade suttit bra inför vintern, med tanke på sysselsättningssituationen.

Jag är glad över att besked nu kommer, att man tänker följa riksdagens beslut. Det är tacknämligt.

Det är bra att man förbereder utredningen väl. Till detta vill jag lägga att riksdagen för sin del, för att regeringen inte skulle ha några problem på denna punkt, angav de riktlinjer som bör gälla för direktiven. Dessa förutsätter vi att regeringen kommer att följa. Annars får vi återkomma i denna fråga.

Anf. 19 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Herr talman! Det är lätt för oppositionspartierna i riksdagen att fatta glada och glättiga beslut utan att skicka med några som helst pengar. Regeringen har ägnat ett mycket gediget arbete åt att förbereda beslutet om Moderna museet. Vi hade kommit mycket långt i beredningsarbetet när den akuta ekonomiska krisen kom i höst. Det är bakgrunden till att beslut ännu inte fattats.

Bostadsröntan

Anf. 20 JOHAN BROHULT (nyd):

Herr talman! Jag vill rikta en fråga om landets ekonomi till Bengt Westerberg i hans egenskap av vice statsminister. En uppgörelse har träffats mellan fyrklövern och Socialdemokraterna. Landet anses räddat, och därmed får vi ha regeringen kvar. Men medborgarna blöder. Det beror på att de stora kreditinstituten inte sänker utlåningsräntan trots att Riksbanken har sänkt marginalräntan.

Skälet till detta anges vara att man inte kan sänka räntan, därför att det i så fall skulle bli många konkurser och exekutiva auktioner. Därför måste bankerna ta ut en hög ränta för att täcka förlusterna. Men då kommer ännu fler att gå i konkurs, och då behöver låneinstituten höja räntan ytterligare. Vi får en *circulus vitiosus*, en skadlig cirkel, som gör att patienten dör, i det

här fallet medborgarna. Jag tycker att någon form av aktiv åtgärd från regeringen måste övervägas.

Anf. 21 Socialminister BENGT WESTERBERG (fp):

Herr talman! Jag förstår inte riktigt den verklighetsbeskrivning som Johan Brohult ger. Det är inte sant att de åtgärder som vidtagits inte har påverkat räntenivån. Det är inte bara marginalräntan som sjunkit, utan även andra räntor har sjunkit.

Däremot är det korrekt att det inte finns något omedelbart samband så att så fort marginalräntan sänkts följer alla andra räntor efter. Det kan bli en viss eftersläpning. Dessutom ligger fortfarande marginalräntan på 14,5 %, vilket visserligen i förhållande till 500 % kan tyckas innebära en ganska kraftig reduktion. Men vi är ännu inte tillbaka på den marginalräntenivå som vi hade före krisen. Vi har självklart en bit att gå. Men i takt med att den räntan sjunker – jag hoppas att räntan skall fortsätta att gå nedåt – kommer även andra räntor att följa efter.

Anf. 22 JOHAN BROHULT (nyd):

Herr talman! Mitt önskemål är att regeringen skall föra en aktiv politik vad gäller att påverka bankerna och kreditinstituten att verkligen solidariskt försöka få ned räntan, så att medborgarna klarar sig. Det är bankerna som har skapat denna kris...

Anf. 23 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Det handlar om en följdfråga.

Anf. 23a JOHAN BROHULT (nyd):

Herr talman! Jag tycker att det är bankernas skyldighet att sänka räntan.

Anf. 24 Socialminister BENGT WESTERBERG (fp):

Herr talman! Mycket kort: Den ekonomiska politik som regeringen och Socialdemokraterna har enats om syftar till att pressa ned räntenivån. Det är bl.a. därför som vi med kraft har angripit det strukturella budgetunderskottet och genomfört vissa kostnadssänkningar för det svenska näringslivet. Vi har redan kunnat se positiva resultat. Vi hoppas på flera sådana framöver.

Fördelning av nya högskoleplatser

Anf. 25 INGVAR JOHNSSON (s):

Herr talman! Jag har en fråga till arbetsmarknadsministern om en regional bedömning bakom ett regeringsförslag. Regeringen fördelade i somras nya platser till högskolan. Universiteten och de stora högskolorna med fasta forskningsresurser får 87 % av tillkommande årsstudieplatser. Övriga 17 mindre och medelstora högskolor får dela på resterande 13 %. Anser arbetsmarknadsministern att denna fördelning är förenlig med en aktiv regionalpolitik?

Anf. 26 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Herr talman! I det förslag som strax kommer att föreläggas riksdagen om ytterligare 2 000 högskoleplatser kommer de små och medelstora högskolorna att bli riktigt ihågkomna. Principiellt har denna regering fram till nu fattat beslut om 18 000 nya högskoleplatser. Det var ett nödvändigt beslut, eftersom cirka hälften av våra ungdomar i åldern 20-24 år går i högskola. Vi måste därför bygga ut högskolorna. För att lyckas med det betyder närheten mycket. Därför är det viktigt att undan för undan bredda och utveckla de mindre högskolorna.

*Muntliga frågor
till regeringen*

Anf. 27 INGVAR JOHNSON (s):

Herr talman! Det blir naturligtvis ett bättre förslag nu när regeringen tvingats att göra upp med Socialdemokraterna. Men frågan kvarstår ändå: Hur kunde arbetsmarknadsministern i regeringen acceptera ett förslag som ger Lunds universitet 1 300 nya studerande, medan exempelvis högskolan Falun/Borlänge och Gävle/Sandviken får nöja sig med en ökning med 30 studerande vardera? Frågan är om arbetsmarknadsministern tycker att högskolan bara skall byggas ut på de stora tillväxtorterna eller om arbetsmarknadsministern har lurats av Per Unckel.

Anf. 28 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Herr talman! Det finns många motiv att bygga ut högskolor. Även stora högskolor kan behöva kompletteringar. Jag har redovisat min inställning: Skall vi utveckla hela Sverige, spelar de små och medelstora högskolorna en väldigt stor roll. I det arbetet kommer jag att delta mycket aktivt framöver.

Ekonomisk brottslighet

Anf. 29 HANS GÖRAN FRANCK (s):

Herr talman! Den ena larmrapporten efter den andra kommer om brister i kampen mot den ekonomiska brottsligheten. Jag vill därför fråga Bengt Westerberg som vice statsminister vad regeringen kommer att göra för att med skärpa beivra den ekonomiska brottsligheten och om regeringen med praktiska förslag och åtgärder verkligen avser att prioritera denna viktiga verksamhet.

Jag vill erinra om att det är ett mycket stort antal konkurser för närvarande där brottsligheten är mycket stor, visar det sig. Det rör sig om omkring 25 miljarder som går förlorade i samband med olika konkurser. BRÅ:s styrelse, som jag sitter med i, har fått ett mycket ingående material som visar att det verkligen behövs politisk vilja på denna punkt. Därför ställer jag min fråga till Bengt Westerberg.

Anf. 30 Socialminister BENGT WESTERBERG (fp):

Herr talman! Politisk vilja finns det naturligtvis i regeringen. BRÅ:s material finns säkert tillgängligt också på Justitiedepartementet. Tyvärr har jag inte någon direkt inblick i den planering som nu pågår för ytterligare åtgärder på departementet. Jag får be Hans Göran Franck att ställa frågan direkt till justitieministern.

Anf. 31 HANS GÖRAN FRANCK (s):

Herr talman! Jag tycker att det är ganska olyckligt att vice statsministern inte tänker gå in på en sakdiskussion med mig om detta. Den här frågan är i nuvarande ekonomiska krisläge så viktig och allvarlig att det måste vara en angelägenhet för hela regeringen att diskutera den och vidta långt bättre åtgärder. Nu får man lägga åt sidan en rad anmälningar som skulle behöva utredas, och på detta sätt går väldigt många fria.

Jag måste därför upprepa min fråga till Bengt Westerberg: Är det verkligen så att regeringen inte ordentligt diskuterat denna mycket angelägna fråga?

Anf. 32 Socialminister BENGT WESTERBERG (fp):

Herr talman! Jag har redan svarat på frågan. Jag kan tyvärr inte ge ett mer detaljerat svar nu, utan Hans Göran Franck får ställa frågan direkt till justitieministern. Självfallet är det här en angelägenhet för hela regeringen, men det innebär inte att varje statsråd har inblick i det beredningsarbete som pågår inom varje fackdepartement på detta och andra områden.

Inlandsbanan

Anf. 33 FILIP FRIDOLFSSON (m):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till Mats Odell. Även om jag sitter i Stockholmsbänken är jag norrlänning, född och uppvuxen i Sorsele vid inlandsbanan. Det gäller en fråga som är aktuell i dessa dagar och som intresserar, förmodar jag, alla människor som bor efter inlandsbanan: Kan man få ett klart besked? Hur blir det nu med inlandsbanan? Blir den kvar eller försvinner den? Kan vi få ett klart svar i dag, kommer det att bli press i Norrlandstidningarna.

Anf. 34 Kommunikationsminister MATS ODELL (kds):

Herr talman! Jag välkomnar Filip Fridolfsson att åka med inlandsbanan. Den kommer att finnas kvar och att överlåtas till lokala intressenter. Den blir i själva verket, herr talman, den första privatiserade järnvägen i det här landet. Det som har hänt är att Ny demokratis representanter i trafikutskottet har gått emot den linje som Ny demokrati gick till val på, nämligen att stödja inlandsbanan. Det är allvarligt. Men den långsiktiga överlevnaden av inlandsbanan hotas inte alls av att trafikutskottet nu har sett till att rådrums-trafficen inte kan fortgå som planerat. Det kan möjligtvis bli ett tillfälligt avbrott. Men när vi passerat nyåret och när vårsolen börjar lysa, tror jag att inlandsbanan kommer att gå en ny vår till mötes. Det kommer att vara gammalt vagnsmaterial, från 30-talet i plysch, och man kommer att ha bl.a. ånglok. Jag tror att denna turistsatsning kommer att vara en vitamininjektion för näringslivet utefter den här järnvägen, som är närmare 130 mil lång.

Filip Fridolfsson kan vara lugn. Jag tror att regeringens fasta hållning i denna fråga gör att Inlandsbanan kommer att leva vidare även om det blir i annan regi, där lokala intressenter tar ansvaret men får hjälp på vägen av staten.

Anf. 35 KARL-ERIK SVARTBERG (s):

Herr talman! Också jag har en fråga till kommunikationsministern. Våren 1990 fattade vi ett beslut här i riksdagen om betydande satsningar på infrastruktur, dvs. vägar, järnvägar, broar osv. Då anslogs också ett antal miljarder för att finansiera dessa satsningar.

Dessa satsningar på infrastruktur har varit uppe till diskussion många gånger sedan dess. Kommunikationsministern har rest runt i olika delar av landet och talat om dem. Men när kommunikationsministern har kommit hem till Stockholm har man i allmänhet ställt sig frågan: Vad har hänt med dessa infrastruktursatsningar, och vad händer? Jag vidarebefordrar frågan till kommunikationsministern.

*Muntliga frågor
till regeringen*

Anf. 36 Kommunikationsminister MATS ODELL (kds):

Herr talman! Jag är mycket glad över den här frågan. Det finns ett par myter som är mycket seglivade. Den ena är att det inte anslås någonting till investeringar i vägar och järnvägar. Den andra myten är att det som anslås fastnar i någon sorts konstig byråkratisk kvarn. Båda dessa myter är lika felaktiga.

När det gäller nivåerna kan jag upplysa Karl-Erik Svartberg om att det under detta budgetår – alltså från den 1 juli 1992 till den 30 juni 1993 – kommer att förbrukas ungefär 13 miljarder kronor inkl. de 1,5 miljarder som ingår i krisuppgörelsen med Socialdemokraterna. Jag avser då pengar som huvudsakligen betalas ut till svenska entreprenörföretag. Dessa 13 miljarder kronor skall Karl-Erik Svartberg ställa i relation till ett normalår under 80-talet, exempelvis under den socialdemokratiska perioden. Då uppgick investeringarna till ca 4,5 miljarder. Det handlar alltså om en tredubbling av investeringarna under detta år. Detta års investeringar innebär också en fördubbling jämfört med föregående år, då man i och för sig gjorde en kraftig uppryckning.

Jag förstår att Karl-Erik Svartberg vill ha reda på vad som har hänt. Jag kan bara konstatera att i besluten ingår ett antal paket som i Vägverkets handlingar har betecknats med bokstäverna A–F. Därutöver finns de 1,5 miljarder, som jag talade om och som skall gå framför allt till länsvägar i skogslänen. Paketerna A–E innehöll 310 projekt. Av dessa är 290 i gång i dag. Paket F, som finansieras av de 2,2 miljarder ur kompletteringspropositionen som Vägverket fick i medelstilldelning efter sommaren, innehöll 900 mycket små vägprojekt. Ofta gäller det små vägar i glesbygd som har mycket stor betydelse för de människor som bor där och inte minst för skogsnäringen. Av dessa 900 projekt har nu 400 kommit i gång under de få månader som har gått. Ett flertal projekt är redan avslutade.

Dessutom har det införts en intressant innovation. Vägverket har börjat med en förenklad upphandling som innebär att man bjuder in ett antal entreprenörer, visar dem de ganska enkla handlingar som finns och frågar om de vill vara med och lämna anbud. Sedan har Vägverket kanske en vecka på sig att räkna på anbuderna i intresseanmälningarna. Redan efter ytterligare ett par veckor kan dessa projekt vara i gång.

Pengarna i det senaste paketet kommer att vara förbrukade före utgången av kalenderåret 1993.

Anf. 37 KARL-ERIK SVARTBERG (s):

Herr talman! Jag har en mycket kort följdfråga: Hur många jobb räknar kommunikationsministern med att dessa miljarder ger genom de olika projekten?

Anf. 38 Kommunikationsminister MATS ODELL (kds):

Herr talman! Det är ganska svårt att säga. Det finns en tumregel, nämligen att när det gäller nyinvesteringar i större vägojekt kostar varje årsarbetstillfälle ungefär 1 miljon. I fråga om järnvägsinvesteringar kostar varje årsarbetstillfälle 1,3 miljoner. Av de 13 miljarderna utgör ca 3,5 miljarder investeringar i järnväg.

Årsarbetstillfällena i de små projekten – dels paketet i kompletteringspropositionen, dels de 1,5 miljarderna – kostar betydligt mindre per sysselsatt. Men jag kan inte ange någon exakt siffra. Det handlar kanske om 15 000–20 000 direkt sysselsatta. Sedan finns det en också multiplikatoreffekt. De lärde tvistar emellertid om huruvida man skall multiplicera antalet sysselsatta i sekundära verksamheter med två eller tre.

Narkomanvård

Anf. 39 ANITA PERSSON (s):

Herr talman! Sverige är ju ledande när det gäller metodik för behandling av narkomaner. Missbruksbekämpningen har tillhört de mest prioriterade posterna i budgeten. Vi här i riksdagen är överens om att vi skall ha ett narkotikafritt samhälle.

Vi möts nu av ett yttre hot. Det kommer in nya droger från Östeuropa och Sydeuropa. Men vi möts också av ett inre hot, nämligen att hela narkomanvården håller på att nedrustas.

I Malmö finns det inte någon narkomanvård att tala om. I Stockholm har narkomanvården halverats. Man blandar samman olika slags missbrukare. Tjänstemännen har till uppgift att prioritera inom resultatenheter. Följden blir att man, om en missbrukare skall skickas på kvalificerad behandling, måste avskeda personal. Man håller missbrukarna kvar på fängelserna, på sjukhusen och i häktena i stället för att ta in dem på behandlingshem. De som inte är placerade där är ute i den öppna vården eller ute på gatan och stjal.

Jag tror inte att socialministern är omedveten om dessa förhållanden. Vad avser socialministern att göra för att förmå kommunerna att ta sitt ansvar?

Anf. 40 Socialminister BENGT WESTERBERG (fp):

Herr talman! Det som Anita Persson säger är sant. Också jag har tagit del av en del oroande rapporter om att man i vissa kommuner har prioriterat ner narkomanvården. Jag ser med stor oro på utvecklingen.

Från statens sida kommer vi att fortsätta att prioritera narkomanvården

högt, dvs. vi kommer att avsätta pengar för bl.a. fortsatt utbyggnad, vilket kommer att framgå av nästa budgetproposition som presenteras i januari.

Regeringen har givit Socialstyrelsen i uppdrag att följa utvecklingen, bl.a. på missbruksområdet, för att se om tendensen är utbredd eller om det rör sig om enstaka exempel. Om tendensen skulle vara utbredd, finns det anledning för statsmakterna att gå in ännu mer kraftfullt. Men detta vet vi för dagen ingenting om.

Anf. 41 ANITA PERSSON (s):

Herr talman! Jag hoppas att det förslag som framläggs i budgetpropositionen kommer att innebära att de specialdestinerade statsbidragen skall vara kvar och att man inte lägger statsbidraget i påsen. Annars kommer narkomanvården att helt försvinna.

Anf. 42 Socialminister BENGT WESTERBERG (fp):

Herr talman! Satsningarna på offensiv narkomanvård kommer att vara kvar, dvs. det program som inleddes för några år sedan och som har varit mycket framgångsrikt.

Flyktingpolitik

Anf. 43 MAJ-LIS LÖÖW (s):

Herr talman! Jag vill vända mig till Birgit Friggebo. I tidningen kan man läsa att antalet flyktingar som har fått stanna i Sverige inte har varit så lågt sedan 1985. Det är en något förvånande uppgift i Folkpartiets Sverige.

Även om det är mer än fullt på förläggningarna, finns det tydligen nu gott om kommunplatser. Ändå fokuserar regeringen ju helt och hållet skyddsbehovet. Alla humanitära tumregler har snabbt rensats bort. Min fråga gäller de jugoslaviska krigsfångar som Sverige inte tänker ta emot. Har inte heller de tillräckligt skyddsbehov, eller är det de humanitära skälen som är otillräckliga?

Anf. 44 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Herr talman! Maj-Lis Löow inledde med att säga att det är så få flyktingar som nu får stanna i Sverige. Bakgrunden till detta är att antalet asylsökande från alla länder över hela jorden minskar utom när det gäller asylsökande från Jugoslavien. Om det inte kommer några asylsökande till Sverige, kan inte heller fler få stanna här. Maj-Lis Löow vet väldigt väl att det har varit verkställighetsstopp i fråga om Jugoslavien, dvs. att man av olika skäl inte har fattat några beslut under det gångna året.

Så över till frågan om f.d. fångar från fånglägren. Flyktingkommissarien, UNHCR, riktade en allmän förfrågan till 22 länder om man ville ta emot f.d. fångar. Jag har varit i Genève och talat med fru Ogata. Vid detta samtal framkom det att flyktingkommissarien inte förutsatte att Sverige i denna omgång skulle ta emot några f.d. fångar från fånglägren. Detta är bakgrunden till att Sverige har sagt nej till att nu ta emot f.d. fångar. Vi kommer att få flera propåer inom ramen för flyktingkvoten. Det är min bestämda överty-

gelse att Sverige ställer upp och hjälper dessa mycket olyckliga människor, och då inte bara fångarna själva utan också deras familjer.

Anf. 45 MAJ-LIS LÖÖW (s):

Herr talman! Sverige har alltså inte fått någon formell förfrågan, eller har Birgit Friggebo efter samtalet med fru Ogata bortsett från en allmän förfrågan till flera länder?

Anf. 46 Kulturminister BIRGIT FRIGGEBÖ (fp):

Herr talman! Det var 22 länder som fick en allmän förfrågan. Förfrågan rörde sig inte om att ta emot ett visst antal eller att ta emot fångar inom flyktingkvoten. Det var en allmän förfrågan till 22 länder utan preciseringar. Bedömningen vid det samtal som jag hade med flyktingkommissarien var att behovet kunde täckas i den första omgången, framför allt genom de länder – Danmark, Norge och flera andra europeiska länder – som har sagt sig vilja ta emot den här typen av mänskliga i stället för vanliga asylsökande.

Mot denna bakgrund har vi i Sverige sagt att vi inte tar emot några i denna vända. Men vi har sagt att vi är beredda att i en framtid, i andra fall och inom ramen för flyktingkvoten, ta emot f.d. fångar från fånglägren nere i det forna Jugoslavien.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Information från regeringen om uppföljningen av FN:s miljö- och utvecklingskonferens

Anf. 47 Miljöminister OLOF JOHANSSON (c):

Fru talman! Regeringen har i dag till riksdagen överlämnat en skrivelse med en redogörelse med anledning av FN:s konferens om miljö och utveckling år 1992 – UNCED. Till skrivelsen har som bilaga fogats översättningar till svenska av de dokument som antogs i Rio de Janeiro, nämligen Riodeklarationen, Skogsprinciperna och Agenda 21, dvs. handlingsprogrammet för det fortsatta arbetet med miljö- och utvecklingsfrågorna. Därutöver vill jag hänvisa till den rapport från konferensen som Utrikesdepartementet upprättat och publicerat för ett par dagar sedan och tillställt riksdagens ledamöter.

För egen del vill jag här i kammaren särskilt framhålla följande punkter i regeringens skrivelse om UNCED.

Låt mig först slå fast att UNCED måste ses som en framgång. Den innebär ett viktigt steg för att nationellt och internationellt lösa världens miljö- och utvecklingsproblem. Genom Riodeklarationen har de deltagande länderna åtagit sig att långsiktigt sträva mot en hållbar utveckling. En utveckling som äger rum inom ramen för ekosystemens bärighet har därmed för första gången ansetts som ett mellanstatligt erkänt långsiktigt mål för världssamfundet.

Sverige eftersträvar en handlingsinriktad konferens, med konkreta åtaganden av och rekommendationer till regeringar och internationella organisationer. Regeringen konstaterar med tillfredsställelse att flertalet förhand-

lingsmål i den delen har blivit väl tillgodosedda, bl.a. genom beslutet om Agenda 21, vilken ger riktlinjer och rekommendationer för åtgärder med sikte på hållbar utveckling inom praktiskt taget alla samhällsområden.

Det måste också anses som en framgång att konventionerna om klimat och biologisk mångfald kunde undertecknas i Rio de Janeiro och av en överväldigande majoritet av världens länder.

Klimatkonventionen borde enligt svensk mening ha varit mer preciserad i fråga om tidsgränser för åtaganden om reduktion av utsläpp av växthusgaser. Av särskild vikt är dock de möjligheter till kostnadseffektiva åtgärder och samordnade miljöåtaganden mellan länder som konventionen innehåller.

Konventionen om biologisk mångfald, som ej undertecknades av USA, uppfyller i huvudsak de svenska förhandlingsmålen.

Sverige undertecknade båda konventionerna den 8 juni 1992.

Skogsprinciperna utgör en god grund för framtida förhandlingar med inriktning på ett mer bindande globalt skogsinstrument.

Åtgärder för att bekämpa den utbredda fattigdomen i u-länderna utgjorde ett prioriterat område bland de svenska förhandlingsmålen. Avsnittet om fattigdom i Agenda 21 har fått en utformning som väl ansluter till svensk biståndspolitik.

Sverige verkade aktivt för ett UNCED-beslut som innebär åtaganden från givarländer att öka det officiella biståndet till u-länderna för att uppfylla FN-målet om 0,7 % av bruttonationalprodukten. Något sådant beslut med tidsplaner fattades inte, men målet bekräftades vid Riokonferensen.

Energirelaterade frågor har också varit prioriterade från svensk sida. Sverige har arbetat för att förnybara energikällor, energieffektivitet och transportfrågor skall uppmärksammas i arbetet på en hållbar utveckling. Enligt svensk uppfattning kunde texterna i Agenda 21 i dessa delar vara mera kraftfulla och tydliga.

Riodeklarationen kan enligt regeringens mening väntas få stor betydelse i det fortsatta internationella samarbetet på miljö- och utvecklingsområdet.

Slutligen skall nämnas att Sverige aktivt har drivit frågan om militära aktiviteter och miljöansvar, dock utan större framgång.

Konferensens beslut skall ses som början på en långsiktig process mot en miljömässigt hållbar utveckling. Genomförandet av åtgärder inom ramen för Agenda 21 måste i huvudsak äga rum i de enskilda länderna med tyngdpunkt i insatser på det lokala planet. En övergång till hållbar utveckling måste i framtiden genomsyra och prägla alla delar av samhället och vara vägledande vid utformningen av ländernas politik inom olika sektorer. Sektorsansvaret för en hållbar utveckling bekräftas och förstärks av UNCED-beslutet.

Det är viktigt att vi nu tar oss an utmaningen från Rio. Sedan Agenda 21 nu översatts till svenska är det möjligt att inleda en bred diskussion och analys av hur handlingsprogrammet skall genomföras i Sverige. Detta arbete måste omfatta alla samhällsgrupper och sektorer, bl.a. kommuner, organisationer, de areella näringarna, industrin, transportområdet, fackföreningar, handel, osv. Det är vidare angeläget att andra grupper i samhället, såsom ungdom, folkrörelser och det vetenskapliga samfundet, engagerar sig i för-

verkligandet av UNCED-besluten. Utbildningsinsatser på alla nivåer är särskilt angelägna.

Väsentliga inslag i både Riodeklarationen och Agenda 21 lyfter fram behovet av ändrade produktions- och konsumtionsmönster samt därmed förknippade ändringar i livsstilar, främst i de utvecklade länderna, i syfte att minska miljöbelastningen och effektivisera resursanvändningen.

I Riodeklarationen understryks nödvändigheten av demokratiskt fattade beslut och att olika befolkningsgruppers erfarenheter tas till vara. Ett väl utvecklat samrådsförfarande är därför angeläget.

Ett brett samråd, inbegripande en remiss av Agenda 21, planeras. Remissen och övrig genomgång avses ge underlag för en mer samlad bedömning av åtgärdsbehovet. Regeringen avser att återkomma med en redovisning till 1993/94 års riksdag om hur det svenska uppföljningsarbetet fortskrider och med förslag till erforderliga åtgärder.

Låt mig nu peka på några centrala inslag i de åtgärder som kommer att bli aktuella under den närmaste framtiden.

För det första: Kretsloppsanpassning. Agenda 21 innehåller ett stort antal rekommendationer som är av betydelse för ett resurshushållande och därmed ett mer kretsloppsanpassat samhället. I Agenda 21 slås vidare fast att ett särskilt nationellt program för effektiv återanvändning och återvinning skall vara upprättat senast till år 2000 i de industrialiserade länderna.

Med de riktlinjer och förslag till åtgärder som regeringen avser att återkomma till senare i en särskild proposition om riktlinjer för en kretsloppsanpassad samhällsutveckling tas ett steg närmare en hållbar utveckling med fungerande kretslopp och resurshushållning inom olika samhällssektorer. Vi kommer därmed också närmare målet att konkret förverkliga det som Sverige i den delen har åtagit sig genom Agenda 21.

För det andra: Klimatkonventionen. Regeringen avser att förelägga riksdagen en proposition i klimatfrågan under år 1993 med förslag om ratifikation av klimatkonventionen och riktlinjer för det fortsatta klimatarbetet nationellt. Statens naturvårdsverk har i uppdrag att senast den 30 oktober i år redovisa en fördjupad analys av åtgärder mot klimatförändringar.

För det tredje: Naturvård och biologisk mångfald. Regeringen bereder nu de frågor som aktualiseras vid en ratificering av konventionen om biologisk mångfald, med sikte på en proposition redan under innevarande riksmöte. I propositionen kommer ratificeringen av konventionen om biologisk mångfald att tas upp. Vidare kommer frågor i anslutning till tillämpningen av konventionen att behandlas, t.ex. genomförandet av en landstudie om biologisk mångfald. Vidare kommer det att redovisas hur de under år 1991 införda förändringarna i naturvårdslagen rörande biotopskydd och skärpta bestämmelser om markavvattnings skall tillämpas.

För det fjärde: Ekonomi och ekologi. I Agenda 21 läggs stor vikt vid ökad användning av ekonomiska styrmedel i miljö- och utvecklingspolitik. Onödiga regleringar och statlig inblandning, som leder till störningar i marknads ekonomin, bör undvikas.

Långtidsutredningen 1992 (SOU 1992:19) publicerades i mars och behandlade bl.a. miljöpolitikens medel och effektivitet. Sverige använder redan i dag ekonomiska styrmedel i betydande utsträckning.

Regeringen har gett Konjunkturinstitutet i uppdrag att under de kommande fem åren utveckla metoder och modeller för att redovisa de viktigaste sambanden mellan miljö och ekonomi samt att ansvara för forskning och utveckling kring monetära miljöräkenskaper som komplement till nationalräkenskaperna.

För det femte: Uppföljning i kommuner. Kommunerna kommer att få centrala uppgifter i genomförandet av Agenda 21 i Sverige. I Agenda 21-avsnittet om kommunernas roll anges att lokala Agenda 21 bör utarbetas till år 1996. Enligt regeringens bedömning blir det en viktig politisk uppgift och en utmaning för kommunerna att i samverkan med lokala organisationer och i samråd med medborgarna omvandla den globala Agenda 21 till lokala handlingsprogram som medverkar till en hållbar utveckling.

Jag avser att inbjuda företrädare för kommunerna till en överläggning om kommunernas roll och ansvar i genomförandet av Agenda 21 på det lokala planet.

För det sjätte: Internationell uppföljning. Uppmärksamheten knyts i första hand till FN:s nu pågående 47:e generalförsamling och det beslut som skall fattas om att upprätta en kommission för hållbar utveckling. Även uppföljningen i övrigt är viktig. Inte minst från svensk sida har vi under hela UNCED-processen betonat att uppföljningen också måste ske decentraliserat i FN-systemet, t.ex. inom de regionala ekonomiska kommissionerna, FN:s fackorgan och andra internationella organisationer.

Sverige deltar aktivt i generalförsamlingens diskussioner om bl.a. de institutionella frågorna. Vi söker effektiva och pragmatiska lösningar som är förenliga med de förslag till effektivisering av FN:s operativa verksamhet på det ekonomiska området, som ingår i det nordiska FN-projektet. Jag kommer inom kort att delta i plenardiskussionen i generalförsamlingen där UNCED står på dagordningen.

Med riksdagens behandling av UNCED-frågorna har grunden lagts för den vidare debatt och diskussion som erfordras för att förankra och förverkliga UNCED-besluten i det svenska samhället. Därmed har också utmaningen från Rio antagits och processen att förverkliga uppdragen från Rio inletts. Jag välkomnar synpunkter och förslag om hur denna process skall bli så framgångsrik som möjligt.

Anf. 48 ANNIKA ÅHNBERG (-):

Fru talman! Jag vill tacka miljöministern för denna redovisning. Jag tror att många med mig tycker att det är mycket bra att den kommer så snabbt efter Riokonferensen och att den ger oss möjlighet att snabbt börja omsätta konferensens resultat i handling.

Miljöministern sade att konferensen var en framgång. Man kan kanske ha litet delade meningar om hur pass omfattande den framgången är.

Miljöministern sade också att vi från Sverige när det gäller klimatkonventionen hade önskat oss mer konkreta åtaganden. Jag tror att en allmän bedömning som man kan göra är att klimatkonventionen blev mycket svag. Det saknas preciserade åtaganden när det gäller reduktion av koldioxidutsläpp.

Jag undrar om miljöministern delar min uppfattning, att det är mycket an-

geläget att i det internationella samarbetet driva de frågorna vidare, och vilken strategi regeringen i så fall har för ett sådant arbete.

Jag tror att bedömningen vid Riokonferensen var att USA och oljeproducerande länder i samband med klimatfrågorna hade en mycket tillbakahållande funktion och bromsade utvecklingen. Därför blir det särskilt viktigt att i förhållande till de motkrafterna formulera en politik.

Jag skulle gärna vilja att miljöministern redogjorde något för hur regeringen vill försöka vara med och driva på de internationella processerna när det gäller de framsteg som måste göras för att vi skall kunna hantera de här enorma problemen.

Anf. 49 Miljöminister OLOF JOHANSSON (c):

Fru talman! Framgång är ju alltid något relativt. Men det råder inget tvivel om att den här konferensen blev ett uttryck för vad ett samlat världssamfund anser vara viktigt just nu.

Markeringen av en uthållig utveckling är viktig. Det rör sig inte bara om ett slagord, utan det handlar faktiskt om mycket konkreta saker när målsättningen skall genomföras.

Det som är viktigt att ta fasta på är, vilket står att läsa om i den svenska översättningen, den mångfald av ambitioner, krav, som återfinns i Agenda 21 – som alltså är ett handlingsprogram för det 21:a århundradet.

Det finns anledning att samtidigt vara uppmärksam på att reglerna i det internationella arbetet tenderar att bli mer administrativa, laginriktade, än de egentligen skulle behöva vara om vi hade ett mera ekonomiskt fungerande samarbete i världen – dvs. ekonomiska styrmedel som fungerade också över gränserna.

Där finns det naturligtvis en obalans i förhållande till den strävan och det regelsystem som vi i Sverige, i varje fall delvis, har. Därför är det viktigt att man driver på för att åstadkomma internationella överenskommelser också på det ekonomiska området. Men det är ett långsiktigt arbete. I den delen tycker jag att konferensen *inte* var någon framgång. Inte heller EG kunde förenas, som ni kommer ihåg, kring en gemensam linje när det gäller t.ex. koldioxidbeskattningen.

I anknytning till arbetet i Rio redovisas de två konventioner som jag nämnde, dvs. konventionen om biologisk mångfald och klimatkonventionen. När det gäller konventionen om den biologiska mångfalden råder det inget tvivel om att denna är en framgång för de svenska strävandena. Mycket av innehållet i den konventionen är framdrivet av bl.a. Sverige. Vi har haft internationella konferenser, och jag har så att säga levererat ytterligare studier i samband med det förberedande arbetet med konventionen när det gäller UNEP i Nairobi. Vi har hela tiden agerat aktivt, och jag tycker att vi har lyckats på den punkten.

Däremot lämnar klimatkonventionen, som Annika Åhnberg mycket riktigt påpekar, en hel del övrigt att önska. Det var nog ett samfällt intryck i Rio att USA utgjorde en bromskloss i sammanhanget. Men man skall heller inte förneka, som jag sagt, att också EG hade problem när det gällde att åstadkomma ett gemensamt uppträdande.

Det som kan, och skall, göras är naturligtvis att man verkar i klimatkon-

ventionens anda – dvs. att man erkänner att koldioxidutsläppen är ett internationellt, globalt, miljöproblem och att man ser till att det tacklas nationellt och även internationellt genom samverkan mellan de länder som har en någorlunda gemensam syn. Men det skall vara så att säga inom ramen för förberedelserna av klimatkonventionen. Det finns sådana uttalanden som ger möjlighet att agera långt innan konventionen formellt träder i kraft. Där skall Sverige vara pådrivande.

Mot den bakgrunden är det viktigt att vi själva på hemmaplan förnyar vår klimatstrategi. Det är därför som vi planerar en proposition på det området till våren 1993.

Anf. 50 ELVING ANDERSSON (c):

Fru talman! Även jag tackar för en intressant redovisning. Jag uppskattar också regeringens strävan att man från svensk sida snabbt försöker att komma i gång med förverkligandet av intentionerna bakom de aktuella dokumenten från Rio.

Jag förstår att miljöministern inte kan svara på ett antal detaljfrågor på det här stadiet. Som framgick av min redovisning skall ju handlingar sändas ut på remiss osv. Jag skulle ändå vilja ställa två frågor om områden där jag efterlyser miljöministerns synpunkter:

Först och främst: Hur kommer de här dokumenten enligt miljöministerns uppfattning att påverka den svenska energipolitiken?

Vidare, och den här frågan hänger samman med det som miljöministern nämnde i redovisningen om den bredd som vi i Sverige måste ha när det gäller förverkligandet av det här och samarbetet med organisationer, folkrörelser, olika nivåer i samhället osv. Miljöministern nämnde i det sammanhanget kommunerna. Min fråga blir således: Hur ser miljöministern på kommunernas roll när det gäller uppföljningen av Riodokumentet?

Anf. 51 Miljöminister OLOF JOHANSSON (c):

Fru talman! Jag vill bekräfta att Agenda 21 sänds ut på remiss, och det gäller naturligtvis också på kommunnivå. Samtidigt vill jag inbjuda kommunerna till överläggningar.

Som jag nämnde inledningsvis står det i Agenda 21 att man skall presentera lokala handlingsprogram per 1996 – inget hindrar att det görs tidigare. Många kommuner i Sverige har ju den inriktningen. Jag kan nämna särskilt den grupp av s.k. ekokommuner som finns och som alltså redan arbetar med den här inriktningen.

Jag hoppas naturligtvis att kommunerna tar tillfället i akt och tillför ytterligare en dimension när det gäller det arbete som redan i dag pågår. Det gäller att visa att Sverige som ett privilegierat land har förmåga att bland de många människorna förankra en uthållig utveckling. Demokratisituationen, demokratiförutsättningarna, i vårt land är ju bättre än som är fallet på de allra flesta håll. Därför har vi större möjligheter än andra att mobilisera den kraft som det är fråga om när man arbetar tillsammans med många människor.

Naturligtvis skall kommunerna själva inom ramen för sin självständighet prioritera. Jag tror att Agenda 21 ger en god ram, bra förutsättningar, för

diskussioner, med utgångspunkt i ett internationellt dokument, om vad man själv har gjort så här långt och vad som återstår att göra.

Jag skall inte komma med många pekpinnar på det området. Jag bara betonar ansvaret både för folkbildningen och för att människor mobiliseras i det här viktiga arbetet.

Det är klart att vi tillsammans får överväga hur höga ambitionerna kan vara. Vi får ju inte dra på oss kostnader som vi inte kan hantera. Också de ekonomiska frågorna kommer, antar jag, att aktualiseras från kommunernas sida. Delvis är de frågorna, som sagt, redan aktualiserade genom ekokommunerna, som får statligt stöd.

Elving Andersson frågade hur det här påverkar energipolitiken. En av de saker som vi har varit mest missnöjda med är ju att vi inte har lyckats till skapa ett permanent internationellt organ för att världen över driva på utvecklingen mot förnybar energi. Inte minst gäller det utvecklingsländerna. Vi har inte gett upp på den punkten. Jag kommer att använda den rapport som professor Thomas B. Johansson har tagit fram på FN:s uppdrag för att lansera denna i samband med generalförsamlingen i höst i syfte att driva på den internationella utvecklingen på det här området. Men det är en ganska trög verklighet som vi där har att arbeta med.

Ett av de svåra problemen i Rio var faktiskt just den broms som en del av oljestaterna utgjorde i arbetet. Det handlar naturligtvis om att slå vakt om sina egna, låt mig säga, komparativa fördelar – och det är lätt att förstå. Men därifrån och fram till ett förhinder av en utveckling som är nödvändig för alla är steget långt.

Vår egen energipolitiska utveckling stämmer i huvudsak överens med de uttalanden som har gjorts i Rio. Det gäller helt enkelt att förstärka den inriktningen. Det betyder att det är nödvändigt att satsa mera på förnybar energi. Det gäller att visa att detta är möjligt och, inte minst, att visa på den teknikutveckling som andra sedan har betydande nytta av. I det sammanhanget kan Sverige vara en föregångare och även vara pådrivande. Det finns således ett direkt samband mellan vårt nationella agerande och det internationella agerande som jag tidigare nämnde.

Anf. 52 BERNDT EKHOLM (s):

Fru talman! Miljöministern sade att det skulle bli en bred analys av handlingsprogrammen från Rio och att olika grupper skulle få delta. Jag tycker att det låter mycket bra. Jag vill gärna harangera departementet och miljövårdsberedningen för den fina insatsen i den gröna skriften om en svensk handlingsplan inför 2000-talet. Det är ett mycket värdefullt och öppet arbete som är nerlagt där. Såvitt jag förstår, jag hoppas det i alla fall, får hela riksdagen ta del av det. Det kan säkert gynna debatten om uppföljningen.

Socialdemokraterna motionerade i januari om att vi önskade en mycket bred uppföljning. Vi talade om en kommission, vi kan gärna kalla det för en grön kommission, som skulle bestå av politiker, näringslivsrepresentanter, fackliga representanter, folkrörelserna, miljörörelsen osv. Den skulle kunna medverka i en samlad nationell aktion för att följa upp Riomötet och för att lyfta fram miljöfrågorna i debatten och genomförandet här i Sverige.

Vi hade en informationsstund i maj månad då jag frågade miljöministern

hur han såg på en sådan lösning. Svaret var inte avvisande, snarare sökande. Nu hörde jag ingen kommentar till det här förslaget i miljöministerns anförande. Jag undrar om det finns några planer på en sådan samlad aktion. Den kan ligga väl i linje med det samarbete som sker i övrigt i politiken just nu i Sverige. Vi borde kunna få en nationell samling kring miljöfrågorna efter Rio. Det kan förslagsvis ske i en grön kommission.

Jag har också en andra fråga. Den berör kretsloppspropositionen. I den allmänpolitiska debatten hävdade en av regeringens politiskt sakkunniga från Miljödepartementet att det skulle bli en mycket konkret proposition. Nu säger miljöministern, om jag inte hörde fel, att det enbart är fråga om riktlinjer. Då undrar jag om det är fråga om konkreta riktlinjer.

Anf. 53 Miljöminister OLOF JOHANSSON (c):

Fru talman! Jag utgår från att riksdagens ledamöter får den här skriften. Annars kan jag berätta att den finns i SOU-serien och har nummer 1992:104. Detta är, precis som Berndt Ekholm säger, ett första steg i arbetet med att förankra diskussionen och att lyfta in många idéer i diskussionen inom ramen för Rioarbetet. Det är klart att vi skall följa upp detta på lämpligt sätt. Därmed är jag inne på frågan om en kommission.

Jag har ingenting emot en kommission. På den punkten är jag helt öppen. Men en sådan får inte innebära att vi skapar ett intryck av att arbetet koncentreras. Hela idén är ju att vi skall försöka sprida arbetet. Det skall vara många involverade. Det skall vara många gräsrotter, och vi skall komma så nära medborgarna som möjligt. Det gör vi naturligtvis via våra kommuner, folkrorelserna osv. Jag vill inte byråkratisera eller överorganisera den här utvecklingen. Jag tror nog att det kan finnas skäl att sammanfoga helheten, dvs. att låta många blommor blomma i den här processen. Det kan även finnas skäl att titta på detta centralt.

Vi har ju haft mycket stor nytta av den nationalkommitté som har funnits och som har fungerat på ett utmärkt sätt. Det vill jag gärna säga. Samstämmigheten har ju markerats redan där. Det talar ju snarast för att man, utan för mycket politisk dragkamp, skulle kunna följa upp detta också centralt. Men jag vill avvakta en aning, beakta responsen från olika håll och lyssna på vad remissinstanserna säger om hur man skall följa upp detta. Det är också ett sätt att hantera dessa frågor. Man lyssnar först och beslutar sedan. Jag är öppen på den punkten.

Det kommer att visa sig så småningom vad kretsloppspropositionen innehåller. Det viktiga är att vi lägger fast ett antal riktlinjer. I den mån lagar är konkreta saker, kommer det att finnas lagstiftning också. Avsikten är att driva på utvecklingen i en mycket bestämd riktning. Det måste finnas möjlighet till framförhållning. Det betyder att först lägger man ut riktlinjer, och därefter tar man steg efter steg i en process där konkretiseringsgraden ökar med tiden. Detta är självklart.

Det handlar ju inte om att styra t.ex. våra svenska företag uppifrån, utan det gäller att ge dem möjligheter. Men de skall veta vad som krävs. Det kan man åstadkomma genom riktlinjer och genom lagstiftning som anger vad som kommer att begäras. Producentansvaret är en central del av detta.

Detta är också en viktig del av Rioprocessen, men vi kan väl återkomma till den diskussionen vid ett annat tillfälle.

Anf. 54 MARGARETA WINBERG (s):

Fru talman! Jag vill också tacka miljöministern för den här redogörelsen. Miljöministern talade bl.a. om ändrade konsumtions- och produktionsmönster. Jag delar den uppfattningen, samtidigt som jag inser hur oerhört svår en sådan förändring är.

En grön tråd genom hela Riokonferensen är detta med bärkraftig utveckling. Det fordrar bl.a. ett förändrat konsumtions- och produktionsmönster. Men det fordrar också ett annat sätt att räkna, och miljöministern var inne på det.

Under den socialdemokratiska regeringen tillsattes en utredning som nu är klar, nämligen Räkna med miljön. Den har varit ute på remiss. Remissinstanserna gav den nästan fullständigt stöd för de åtgärder som föreslogs. Vi hade hoppats att regeringen skulle ha utvecklat dessa tankar i kompletteringspropositionen i våras, men så blev inte fallet. Vi socialdemokrater skrev då i olika motioner att vi ville att regeringen skulle återkomma med förslag om t.ex. miljöindex, miljöindikatorer och miljöräkenskaper. Miljöministern tog upp detta litet grand i sin redogörelse nu. Det här är särskilt angeläget om vi i Sverige vill påverka dessa saker inom FN, OECD, EG och Nordiska ministerrådet. Såvitt jag kunde förstå, hänvisade miljöministern till Konjunkturinstitutet. Jag måste fråga om jag förstod saken rätt. Skulle de arbeta i fem år med att utreda detta? Menar miljöministern att det kommer att dröja fem år innan vi får en debatt om miljöräkenskaper i Sveriges riksdag?

Anf. 55 Miljöminister OLOF JOHANSSON (c):

Fru talman! Nej, det menar jag inte. De har ett uppdrag, och det har även Statiska centralbyrån, på områdena nationalräkenskaper och BNP-beräkningar. Margareta Winberg vet lika bra som jag att detta är en viktig del också i ett internationellt sammanhang. OECD har hållit på med detta sedan 60-talet och ändå inte kommit särskilt långt. Det beror naturligtvis på hur ambitiös man är. Men detta sätt att dela ut uppdrag innebär att vi successivt kommer att "tappa av" dem deras resultat. Men det kommer att vara en vid tidsram, eftersom det är ett mycket ambitiöst arbete.

Anf. 56 MARGARETA WINBERG (s):

Fru talman! Det handlar om hur ambitiös man är. Just det! Jag vill veta hur ambitiös regeringen tänker vara. Tänker man lägga fram en proposition om dessa saker innan femårsperioden har gått ut?

Anf. 57 Miljöminister OLOF JOHANSSON (c):

Fru talman! Svaret är ja.

Anf. 58 LENA KLEVENÅS (s):

Fru talman! Min fråga gäller miljöbiståndet. Fattigdomen är ju den huvudsakliga orsaken till miljöförstöringen i u-länderna. De har inte ekonomiska och tekniska resurser att vidta de åtgärder som skulle behövas. Man har räk-

nat ut att det behövs en resursöverföring på 750 miljarder kronor per år till u-världen för att komma till rätta med de värsta miljöförstörande förhållandena.

U-länderna är ju mycket djupt skuldsatta, och penningflödet går från de fattiga länderna till de rika. Man brukar säga att för varje krona som investeras eller lånas till u-länderna får vi två tillbaka.

Mot den bakgrunden och mot bakgrund av att vi i Sverige tänker minska biståndet till u-länderna, vilket jag beklagar, undrar jag hur regeringen har tänkt utforma miljöbiståndet, med tanke på att även u-länderna skall kunna uppfylla sin del i Agenda 21.

Anf. 59 Miljöminister OLOF JOHANSSON (c):

Fru talman! Det är naturligtvis en stor fråga, som inte är så enkel att besvara. Det vore hyckleri att säga någonting annat. En del av detta kommer att finnas med i budgetpropositionen och ingår alltså i den normala beredningsprocessen.

Jag är den första att också beklaga sänkningen av det svenska biståndet. Samtidigt kan man konstatera att Sverige ändå ligger i den övre klassen av nationer i fråga om bistånd. Jag tror att vi kommer att ligga över 0,9 % av BNP också efter det här neddragningsbeslutet. Vi håller också fast vid enprocentsmålet. Det är viktigt som grund.

Rioprocessen som sådan kräver just en tydligare inriktning av biståndet mot miljöändamål. För att göra det möjligt för u-länderna att handla på egen hand deltar Sverige också i de skuldavskrivningsaktioner som förekommer, och vi värnar då i första hand om de allra fattigaste länderna. Det kommer vi att göra också i fortsättningen.

Det finns också andra viktiga saker som påverkar u-ländernas möjligheter framöver. Dit hör naturligtvis utfallet av den s.k. Uruguayrundan, dvs. GATT-samtalen, som också betyder mycket för u-ländernas ekonomi. Världsbankschefen har talat om 50 miljarder kronor att vinna bara för u-länderna vid en positiv utgång av GATT-förhandlingarna.

Jag skall inte föregripa de kommande förhandlingarna. Som ni kommer ihåg från tidigare redogörelser tog regeringen fram extra resurser utöver biståndsmålet för innevarande budgetår, och detta redovisades också i Rio. De pengarna står till förfogande för påfyllning inom exempelvis Global Environment Fund, dvs. GEF-systemet, som är finansieringsmekanism för de två konventioner som jag nämnde, dvs. biologisk mångfald och klimatkonventionen.

Arbetet med de konventionerna kommer att ta en del tid, men det är viktigt att FN-systemet framöver samlar sig till ett konkret bidrag på det här området. Sverige måste naturligtvis delta i det arbetet. Det kommer vi att göra.

Anf. 60 KARL-ERIK SVARTBERG (s):

Fru talman! Det var en intressant redovisning. Jag är också glad över att miljöministern i redovisningen rättade till den fadäs som statsministern gjorde sig skyldig till i regeringsförklaringen, då han sade: "Sverige kommer att aktivt följa upp de beslut som fattades vid FN:s miljökonferens." Jag har

tidigare påpekat att det var en konferens om miljö och utveckling. Statsministern tappade alltså bort det andra ledet i konferensen. Det har miljöministern på ett fördelaktigt sätt pekat på både i sin redovisning i dag och i svar på frågor. Detta noterar jag med tacksamhet.

Jag vill fråga om folkrörelsernas insats i arbetet. Svenska folkrörelser slöt sig inför Riokonferensen samman i en rådgivande kommitté, som fick namnet Miljö och utveckling 92, för att på olika sätt fungera som påtryckare. Om man lyckades med det eller inte får andra bedöma.

Oavsett vilken uppfattning vi har om resultatet av Riokonferensen, vet vi att det viktiga arbetet är det som återstår, nämligen att göra Riokonferensens beslut till konkreta resultat.

Därför skulle jag vilja fråga miljöministern: Kan svenska folkrörelser räkna med stöd från regeringen också i det konkreta uppföljningsarbetet?

Anf. 61 Miljöminister OLOF JOHANSSON (c):

Fru talman! Jag tycker inte man skall göra alltför stor sak av det faktum att ett ord ibland tappas här och där. Det händer de bästa.

Det är emellertid viktigt att betona att hela Riokonferensmaterialet handlar om miljö och utveckling. Ett av de grundläggande resultaten av konferensen är egentligen att man så tydligt i olika sammanhang erkänner det stora hinder som fattigdom utgör för att man skall kunna ta hand om miljön. Man kan inte begära att den som inte har bröd för dagen skall ta hand om miljön på det sätt som man kan kräva av oss. Det är därför vi har ett speciellt ansvar, och det kan inte nog betonas.

Min uppfattning i fråga om folkrörelserna är att de skall bygga på ett decentraliserat sätt att arbeta, dvs. att arbetet i folkrörelserna skall förankras så långt det är möjligt och vara så spritt som möjligt. Regering och riksdag beviljar ju årligen medel för folkrörelserna för den verksamhet som de själva väljer att ägna sig åt.

Man kan ju säga att det är självklart att staten skall göra det jobbet, att det är vi som skall bekosta arbetet och ställa medel till förfogande för alla som vill ha sådana, t.ex. studieorganisationerna och Folkbildningsverket i allmänhet. Det är ju ett viktigt första steg. När man svarar på remisserna får man naturligtvis själv tala om vad man vill göra med materialet; det skall inte komma några pekpinar från annat håll. Därefter får vi ta ställning till om det kommer några krav i samband med detta arbete. Jag hoppas att det här skall upplevas som så viktigt att det blir en integrerad del av folkrörelsernas normala arbete. Till detta har folkrörelserna vårt stöd. I en ekonomiskt käv situation går jag inte längre än så.

Anf. 62 KARL-ERIK SVARTBERG (s):

Fru talman! Vad jag var ute efter att framhålla med min fråga var att det krävs ganska konkreta insatser för att så att säga vända både tänkande och utveckling rätt. Det är stöd för detta omtänkande eller nytänkande i såväl folkrörelser som regering och riksdags arbete som behövs.

Anf. 63 Miljöminister OLOF JOHANSSON (c):

Fru talman! Jag har lätt att instämma i detta. Jag har också markerat min inställning genom att säga att detta handlar om både vår roll som konsument-

ter och vår roll som medborgare. Dessutom handlar det naturligtvis om företagen, där många av förutsättningarna för vår miljö och vårt dagliga liv produceras.

Prot. 1992/93:12
22 oktober 1992

*Information från
regeringen*

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Propositionerna

1992/93:16 Godkännande av avtal om frihandel mellan Sverige och Färöarna, m.m.

1992/93:17 Vissa ersättningar till sjukvårdshuvudmännen, m.m.

1992/93:45 Dubbelbeskattningsavtal mellan Sverige och Mexiko

1992/93:46 Ett nationellt smittskyddsinstitut m.m.

1992/93:77 Väpnad styrka för tjänstgöring utomlands

1992/93:108 Skattelättnader vid utskiftning av aktier i riskkapitalbolag, m.m.

Skrivelse

1992/93:13 Redogörelse med anledning av FN:s konferens om miljö och utveckling år 1992 – UNCED

Motionerna

med anledning av prop. 1992/93:1 Universitet och högskolor – frihet för kvalitet

1992/93:Ub1 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (m)

1992/93:Ub2 av Kristina Svensson m.fl. (s)

1992/93:Ub3 av Inger Hestvik och Sinikka Bohlin (s)

1992/93:Ub4 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (m)

1992/93:Ub5 av Ulf Melin och Christer Lindblom (m, fp)

1992/93:Ub6 av Anders G Högmark och Bengt Rosén (m, fp)

1992/93:Ub7 av Margareta Israelsson (s)

1992/93:Ub8 av Ingrid Andersson och Iréne Vestlund (s)

1992/93:Ub9 av Ingrid Andersson och Iréne Vestlund (s)

1992/93:Ub10 av Gunnar Thollander m.fl. (s)

1992/93:Ub11 av Bo Holmberg och Britta Sundin (s)

1992/93:Ub12 av Lena Hjelm-Wallén m.fl. (s)

1992/93:Ub13 av andre vice talman Christer Eirefelt (fp)

1992/93:Ub14 av Sigge Godin (fp)

1992/93:Ub15 av Karin Israelsson (c)

1992/93:Ub16 av Kjell Ericsson och Roland Lében (c, kds)

1992/93:Ub17 av Lennart Brunander (c)

1992/93:Ub18 av Karin Starrin m.fl. (c, s, m, fp, kds, nyd, v)

1992/93:Ub19 av Larz Johansson (c)

1992/93:Ub20 av Stina Gustavsson och Birgitta Carlsson (c)

1992/93:Ub21 av Stina Gustavsson och Marianne Jönsson (c)

1992/93:Ub22 av Larz Johansson m.fl. (c)
1992/93:Ub23 av Björn Samuelson m.fl. (v)
1992/93:Ub24 av Ian Wachtmeister m.fl. (nyd)
1992/93:Ub25 av Christina Linderholm (c)
1992/93:Ub26 av Karin Pilsäter (fp)

med anledning av prop. 1992/93:2 Vissa organisatoriska frågor inom trafik-
säkerhetsområdet

1992/93:T2 av Maj-Inger Klingvall och Ewa Hedkvist Petersen (s)
1992/93:T3 av Elver Jonsson (fp)
1992/93:T4 av Sten-Ove Sundström m.fl. (s)

med anledning av prop. 1992/93:4 Villkorlig frigivning, m.m.

1992/93:Ju1 av Ingbritt Irhammar och Sven-Olof Petersson (c)
1992/93:Ju2 av Karl Gustaf Sjödin m.fl. (nyd)
1992/93:Ju3 av Hans Göran Franck m.fl. (s)
1992/93:Ju4 av John Andersson m.fl. (v)
1992/93:Ju5 av Lars-Erik Lövdén m.fl. (s)

med anledning av prop. 1992/93:8 Den svenska trafikskadelagens anpass-
ning till EG:s regelverk m.m.

1992/93:L1 av John Andersson m.fl. (v)
1992/93:L2 av Jan Sandberg (m)

med anledning av prop. 1992/93:9 Inlandsbanan

1992/93:T5 av Birger Rosqvist m.fl. (s)
1992/93:T6 av Erik Artur Egervärn och Ulf Björklund (c, kds)
1992/93:T7 av Bengt Hurtig m.fl. (v)

med anledning av prop. 1992/93:14 Skolskjuts m.m.

1992/93:Ub27 av Lena Hjelm-Wallén m.fl. (s)
1992/93:Ub28 av Björn Samuelson m.fl. (v)

med anledning av prop. 1992/93:26 Fortsatt giltighet av 1952 års tvångsme-
delslag

1992/93:Ju6 av John Andersson (v)

med anledning av prop. 1992/93:36 Vissa frågor om den kommunala ekono-
min

1992/93:Fi1 av Lars Werner m.fl. (v)
1992/93:Fi2 av Ivar Franzén (c)
1992/93:Fi3 av Hans Gustafsson m.fl. (s)

med anledning av prop. 1992/93:38 Ändring i produktansvarslagen (1992:18)
m.m.

1992/93:L3 av John Andersson m.fl. (v)
1992/93:L4 av Maj-Lis Lööw m.fl. (s)

6 § Anmälan om interpellation

Anmälades att följande interpellation framställdes

den 22 oktober

1992/93:15 av *Sten-Ove Sundström* (s) till kommunikationsministern om järnvägsförbindelserna på Nordkalotten:

Utvecklingen i Sovjetunionen har aktualiserat sammankopplingar av järnvägsförbindelser på Nordkalotten. Det gäller bl.a. två förbindelser via Finland till Ryssland. I Ryssland har redan parlamentet fattat principbeslut att bygga spåravsnittet från Alakurtti till finska gränsen, en sträcka av 68 km. Därmed har även Finlands planer på den s.k. Sallabanan aktualiserats.

Med de pågående utbyggnaderna och ihopkopplingarna av järnvägarna mellan Finland och Ryssland öppnas kommunikationerna dels mot Kolahalvön, dels mot hela norra Ryssland.

Det innebär att det svenska järnvägsnätet via Haparanda kan användas för transporter till bl.a. Murmansk och vidare österut efter den transsibiriska järnvägen.

Järnvägstransporter efter den transsibiriska järnvägen kommer att betyda halverade frakttider för containergodis mellan Fjärran Östern och Skandinavien.

Det finns ett ökat intresse från svensk sida att utveckla handeln med Murmanskområdet, såväl när det gäller mineraler som skogsprodukter.

Ett hinder för att effektivisera transportarbetet på järnväg mellan länderna på Nordkalotten är den skillnad i spårbredd som finns mellan länderna. Järnvägsterminalen i Haparanda behöver moderniseras och en s.k. omaxlingsanläggning behöver byggas om Sverige skall ha en chans att delta i den ökande handeln på Nordkalotten.

För närvarande tycks allt intresse från svensk sida vara inriktat på att utveckla och snabba upp kommunikationerna ned mot Centraleuropa, medan de viktiga järnvägsförbindelserna mot Nordkalotten och Kolahalvön inte tycks få någon del av de infrastruktursatsningar som nu planeras över hela landet.

Med hänvisning till det anförda vill jag till kommunikationsministern ställa följande frågor:

1. Vilka åtgärder är kommunikationsministern beredd att vidta för att modernisera omlastningsterminalen i Haparanda?
2. Är statsrådet beredd att verka för att byggandet av en omaxlingsstation i Haparanda kommer till stånd?

3. Vilka åtgärder planerar statsrådet för att förbättra järnvägstrafiken på Nordkalotten mot Finland?

7 § Anmälan om frågor

Anmälades att följande frågor framställdes

den 20 oktober

1992/93:83 av *Sten-Ove Sundström* (s) till miljöministern om freonutsläppen vid skrotning av kylfartyg:

Skrotningen av kylfartyg har i ökad utsträckning flyttats från Europa till u-länderna. Främst därför att det där är billigare arbetskraft men också därför att miljökraven är begränsade. Dvs. när kylbåtarna med sina freonbase-rade köldsystem läggs upp för skrotning så finns ingen utrustning för att tillvarata eller bryta ner freonerna. De blåses rätt ut i luften och förstör därmed vårt viktiga och livsnödvändiga ozonlager.

Av de många kylfartyg som nu skrotas i u-länderna sker sammanlagt utsläpp av många tusen ton freon till stor skada för vår gemensamma miljö.

Mot denna bakgrund vill jag till chefen för Miljödepartementet ställa följande fråga:

Vilka åtgärder är statsrådet beredd att vidta för att snabbt få till stånd internationella överenskommelser som stoppar dessa stora och farliga freonutsläpp?

1992/93:84 av *Ingbritt Irhammar* (c) till statsrådet Alf Svensson om Turkiet och de mänskliga rättigheterna:

Den turkiska koalitionsregeringen, som tillträdde för ett år sedan, lovade vid sitt tillträde att värna respekten för mänskliga rättigheter i landet och införa demokratisering av det turkiska samhället. Rapporter från bl.a. Amnesty International och Human Rights Foundation of Turkey (HRFT) visar att dessa löften inte har infriats. Enlig en nyligen publicerad rapport från HRFT konstateras grova kränkningar av de mänskliga rättigheterna under första halvåret i Turkiet. HRFT gör den bedömningen att antalet dödade under första halvåret når en nivå, som påminner om situationen vid militärkuppen 1980. I dokumentet konstateras att 1 038 personer under årets första sex månader har dödats vid tortyr, husrazzior, av okända gärningsmän, av säkerhetsstyrkor m.m. Tortyren fortsätter att användas systematiskt. Journalister har mördats och tidskrifter och tidningar konfiskeras.

Mot denna bakgrund vill jag fråga statsrådet:

Ämnar den svenska regeringen agera för att utöva påtryckningar mot den turkiska regeringen att respektera de mänskliga rättigheterna?

Enligt uppgifter i media kommer överlåtbara utsläppsrätter att provas på allvar och en s.k. kvävebubbla planeras över Stockholmsregionen redan 1994. Modellen nämndes i kompletteringspropositionen, men utan att regeringen konkretiserade hur den avsåg gå vidare på detta område.

På vilket sätt avser miljöministern verka för att användningen av överlåtbara utsläppsrätter ökar i Sverige?

1992/93:86 av Nils T Svensson (s) till näringsministern om verkställande direktörers förmåner i årsredovisningen:

Under senare tid har framgått att de förmåner, utöver lön, som verkställande direktörer i aktiebolag erhåller, uppgår till betydande belopp.

Är statsrådet beredd att föreslå ändring i lagen om aktiebolag så att uppgifter om verkställande direktörers förmåner redovisas i bolagens årsredovisningar?

den 21 oktober

1992/93:87 av Wiggo Komstedt (m) till justitieministern om översyn av våldsbrotten:

Det råa och allt grövre våldet är ett allt större problem i vårt land. Helt vanliga medborgare, utan något som helst brottsligt förflutet, avrättas i sina hem eller på öppen gata. Dessa grova våldsverkare uppträder allt oftare två eller flera tillsammans, vilket gör att vår nuvarande lagstiftning inte gör det möjligt att döma någon för mord eller dråp.

Det svenska samhället accepterar inte – och skall inte heller acceptera – att mördare går fria för att brottet utförts av flera tillsammans. Som redan är känt kommer regeringen att lägga fram förslag till riksdagen om straffskärpning på flera områden.

Vilka lagändringar förbereder justitieministern på det av mig åberopade området?

1992/93:88 av Patrik Norinder (m) till miljöministern om överlåtelse av utsläppskvoter:

Enligt en tidskriftsartikel nyligen (Veckans Affärer nr 41 1992) är miljöministern nu positiv till handel med överlåtelsebara utsläppskvoter i Sverige. Miljöministern uppges vilja pröva en miljöbubbla över Stockholm och Mälardalen redan 1994.

Vilka åtgärder avser miljöministern aktivt att medverka till för att överlåtelsebara utsläppskvoter provas i Sverige de närmaste åren?

1992/93:89 av *Hans Stenberg* (s) till arbetsmarknadsministern om byggarbetslösheten i Västernorrland:

Byggarbetslösheten i Västernorrland beräknas uppgå till nära 35 % i början av 1993. Samtidigt finns ett mycket stort antal anläggningsarbeten som kan startas med mycket kort varsel. Exempelvis finns väg och brobyggen för sammanlagt 243 miljoner kronor som kan startas redan första kvartalet 1993. Enligt Vägverkets bedömning skulle det ge sysselsättning för ca 200 personer under ett år. Dessutom finns en lång rad andra byggprojekt som skulle kunna startas med kort varsel.

Min fråga är därför:

Vilka åtgärder avser arbetsmarknadsministern att vidta för att minska arbetslösheten bland byggnadsarbetarna i Västernorrland?

1992/93:90 av *Georg Andersson* (s) till kommunikationsministern om den regionalpolitiskt motiverade flygtrafiken:

Konkurrenskommitténs förslag beträffande avreglering av flygtrafiken innebär att en mindre avgift skulle läggas på alla flygresor. Därmed skulle resurser skapas för att möjliggöra bidrag eller statlig upphandling av regionalt viktig trafik som ej är företagsekonomiskt bärkraftig.

Regeringen har nu avreglerat flyget utan att försäkra sig om resurser till olönsam men ur regionalpolitisk synpunkt viktig trafik. Det föreligger därför risk för att flygtrafik till orter som Lycksele, Vilhelmina, Kramfors, Gällivare, Arvidsjaur m.fl. inte kan upprätthållas.

Mot denna bakgrund vill jag fråga kommunikationsministern:

Vilka åtgärder är kommunikationsministern beredd att vidta för att förhindra att företagsekonomiskt olönsam men regionalpolitiskt välmotiverad flygtrafik upphör?

1992/93:91 av *Annika Åhnberg* (-) till miljöministern om kärnkraftens säkerhetsproblem:

Allvarliga säkerhetsproblem har lett till att fem av Sveriges tolv kärnreaktorer stängts av. Det gäller de äldsta reaktorerna och farhågor väcks om att detta bara är början på en rad problem, som följer med reaktorernas ökande ålder.

Samtidigt aktualiseras frågan om kärnkraftens avveckling, eller rättare sagt, om den icke-avveckling som pågår. Det mest rimliga vore om stoppet för några av reaktorerna förlängdes in i evigheten och därmed blev början på den avveckling som faktiskt bekräftats i flera riksdagsbeslut, men ännu lyser med sin frånvaro.

Krav har väckts om att genom en offentlig hearing få säkerhetsproblemen och myndigheternas agerande i samband med de nu upptäckta problemen belysa.

Jag vill därför fråga miljöministern:

Avser regeringen ta initiativ till en offentlig hearing kring kärnkraftens säkerhetsproblem?

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdets början t.o.m. 3 § anf. 46 och
av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

TOM T:SON THYBLAD

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

Torsdagen den 22 oktober

1 § Ny riksdagsledamot m.m.	1
2 § Justering av protokoll	1
3 § Muntliga frågor till regeringen	1
Förste vice talmannen	
<i>Rättssäkerhet i privatiserad vård</i>	2
Margareta Winberg (s)	
Socialminister Bengt Westerberg (fp)	
<i>Arbetslöshetsförsäkringen</i>	2
Eva Zetterberg (v)	
Arbetsmarknadsminister Börje Hörnlund (c)	
<i>Rättssäkerhet i privatiserad vård</i>	3
Birgitta Dahl (s)	
Socialminister Bengt Westerberg (fp)	
<i>Mänskliga rättigheter i Tibet</i>	4
Ylva Annerstedt (fp)	
Utrikesminister Margaretha af Ugglas (m)	
<i>Kulturpolitik</i>	4
Åke Gustavsson (s)	
Kulturminister Birgit Friggebo (fp)	
<i>Bostadsrörelsen</i>	5
Johan Brohult (nyd)	
Socialminister Bengt Westerberg (fp)	
Förste vice talmannen	
<i>Fördelning av nya högskoleplatser</i>	6
Ingvar Johnsson (s)	
Arbetsmarknadsminister Börje Hörnlund (c)	
<i>Ekonomisk brottslighet</i>	7
Hans Göran Franck (s)	
Socialminister Bengt Westerberg (fp)	
<i>Inlandsbanan</i>	8
Filip Fridolfsson (m)	
Kommunikationsminister Mats Odell (kds)	
<i>Infrastruktursatsningar</i>	9
Karl-Erik Svartberg (s)	
Kommunikationsminister Mats Odell (kds)	
<i>Narkomanvård</i>	10
Anita Persson (s)	
Socialminister Bengt Westerberg (fp)	
<i>Flyktingpolitik</i>	11
Maj-Lis Lööw (s)	
Kulturminister Birgit Friggebo (fp)	

4 § Information från regeringen om uppföljningen av FN:s miljö- och utvecklingskonferens	12	Prot. 1992/93:12 22 oktober 1992
Miljöminister Olof Johansson (c)		
Annika Åhnberg (-)		
Elving Andersson (c)		
Berndt Ekholm (s)		
Margareta Winberg (s)		
Lena Klevenås (s)		
Karl-Erik Svartberg (s)		
5 § Bordläggning	23	
6 § Anmälan om interpellation		
1992/93:15 av Sten-Ove Sundström (s) om järnvägsförbindelserna på Nordkalotten	25	
7 § Anmälan om frågor		
1992/93:83 av Sten-Ove Sundström (s) om freonutsläppen vid skrotning av kylfartyg	26	
1992/93:84 av Ingbritt Irhammar (c) om Turkiet och de mänskliga rättigheterna	26	
1992/93:85 av Karin Pilsäter (fp) om överlåtbara utsläppsrätter	27	
1992/93:86 av Nils T Svensson (s) om verkställande direktörers förmåner i årsredovisningen	27	
1992/93:87 av Wiggo Komstedt (m) om översyn av våldsbrotten	27	
1992/93:88 av Patrik Norinder (m) om överlåtelse av utsläppskvoter	27	
1992/93:89 av Hans Stenberg (s) om byggarbetslösheten i Västernorrland	28	
1992/93:90 av Georg Andersson (s) om den regionalpolitiskt motiverade flygtrafiken	28	
1992/93:91 av Annika Åhnberg (-) om kärnkraftens säkerhetsproblem	28	

